

Innst. S. nr. 64

(2004-2005)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument nr. 8:84 (2003-2004) og Dokument nr. 8:89 (2003-2004)

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Ola D. Gløtvold og Eli Sollied Øveraas om lovmessig å forby erverv, besittelse og bruk av dopingmidler, og forslag fra stortingsrepresentantene Magnar Lund Bergo, May Hansen, Sigbjørn Molvik og Siri Hall Arnøy om tiltak for å begrense bruken av dopingmidler blant barn og unge

Til Stortinget

1. INNLEDNING

Stortingets justiskomite vedtok den 13. oktober 2004 felles behandling for Dokument nr. 8:84 (2003-2004) forslag fra stortingsrepresentantene Ola D. Gløtvold og Eli Sollied Øveraas om lovmessig å forby erverv, besittelse og bruk av dopingmidler og Dokument nr. 8:89 (2003-2004) forslag fra stortingsrepresentantene Magnar Lund Bergo, May Hansen, Sigbjørn Molvik og Siri Hall Arnøy om tiltak for å begrense bruken av dopingmidler blant barn og unge, da forslagene omhandler samme tematiske forhold.

2. DOKUMENT NR. 8:84 (2003-2004)

Stortingsrepresentantene Ola D. Gløtvold og Eli Sollied Øveraas har den 16. juni 2004 fremmet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å forby erverv, besittelse og bruk av dopingmidler gjennom en utvidelse av straffeloven § 162 b."

I begrunnelsen for forslaget vises det til at økningen i erverv, besittelse og bruk av dopingmidler de seneste årene har vært urovekkende stor. Tall fra Tollvesenet viser at beslaget av dopingmidler i 2003 var mer enn det tidobbelte av beslaget i 2000.

Idretten har i mange år drevet aktiv kampanje og kontroll mot bruken av dopingmidler. Gjennom idrettens eget lovverk er det forbudt å bruke dopingmidler, men ifølge norsk lov er dette ikke ulovlig.

De miljøer som nå synes å ha et sterkt økende forbruk av slike preparater, er i første rekke miljøer som ikke er organisert gjennom idrettslag og foreninger, og hvor man ikke når fram med holdningsmessige kampanjer og kontrollvirksomhet.

I forskningsmiljøene pågår det en debatt og kontinuerlig vurdering av om bruk av dopingmidler har sammenheng med økt voldsbruk og også fare for somatiske helseskader.

Sverige innførte i 1998 totalforbud mot enhver form for doping, og man har nå startet en spesialklinikk for behandling av dopingmisbrukere. Forskningsresultater viser at bivirkningene ved bruk av anabole steroider er langt alvorligere enn tidligere antatt sett i forhold til hjerneskade, aggresjonskontroll og voldsbruk.

Både fra Stiftelsen Antidoping Norge og fra "Dopingtelefonen" som er etablert ved Aker universitetssykehus HF, uttrykkes det stor bekymring for den økende bruken av dopingmidler, og at brukerne blir stadig yngre. Det advares sterkt i forhold til at økt bruk vil ha en klar sammenheng med framtidig voldskriminalitet.

Et forbud gjennom straffeloven § 162 b vil også lette idrettens arbeid mot doping, da det blir større samsvar mellom idrettens lovverk og straffeloven når det gjelder sanksjoneringsmuligheter og følgene av dopingbruk.

3. DOKUMENT NR. 8:89 (2003-2004)

Stortingsrepresentantene Magnar Lund Bergo, May Hansen, Sigbjørn Molvik og Siri Hall Arnøy har den 17. juni 2004 fremmet følgende forslag:

"1. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag for Stortinget om lovforbud mot besittelse og bruk av enkelte dopingmidler, som f.eks. anabole steroider.

2. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en utvidelse av mandatet til Stiftelsen Antidoping Norge, slik at disse kan være ansvarlig for å følge opp dopingbruk, også utenfor den organiserte idretten. Forslaget må inneholde en helhetlig plan for finansiering som går utover tippemidler, bl.a. bør det bevilges midler over Arbeids- og sosialdepartementets budsjett, Helse- og omsorgsdepartementets budsjett og Barne- og familiedepartementets budsjett.
3. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om opprettelse av en forskningsenhet under Stiftelsen Antidoping Norge, som skal arbeide med både fysiske, psykiske, samfunnsmessige og sosiale skadevirkninger av bruk av dopingmidler.
4. Stortinget ber Regjeringen legge fram en handlingsplan for hvordan man best kan forebygge at barn og unge begynner å dope seg, og denne planen må inkludere arenaer som skolen, treningssentre, idrettslag og andre utsatte områder og grupper."

I begrunnelsen for forslaget vises det til at bruken av dopingmidler er et raskt voksende samfunnsproblem. Mens doping innenfor idrettsmiljøet har fått stor oppmerksomhet, har bruken av anabole steroider i miljøer utenfor idrettslag og organisasjoner utviklet seg til noe som kan bli et alvorlig problem.

Innenfor den organiserte idretten har Norge vært et foregangsland å regne når det gjelder å slå hardt ned på bruk av prestasjonsfremmende midler. Når det gjelder bruken av dopingmidler på utsiden av den organiserte idretten, er det dessverre igangsatt få konkrete tiltak. Rapporter forteller at barn helt ned til 12-årsalderen bruker anabole steroider, og en undersøkelse fra 2003 viser at over 4 pst. av alle 16-åringer i Akershus har benyttet doping.

Det er påvist alvorlige helsemessige konsekvenser ved bruk av dopingmidler. I særlig grad gjelder dette det vi vanligvis omtaler som anabole steroider. Når de anabole steroidene brukes i større doser, kan de føre til en rekke bivirkninger, både fysiske, psykiske og sosiale. Av sosiale bivirkninger viser en norsk undersøkelse at vold, narkotikabruk og vinningsforbrytelser er mye vanligere hos misbrukere av androgen-anabole steroider enn hos dopfrie jevnaldrende ungdom.

Forslagsstillerne er bekymret over den utviklingen man har sett når det gjelder bruk av doping blant barn og unge. Forslagsstillerne mener at det er viktig å vurdere et lovforbud mot enkelte dopingmidler, for å begrense tilgangen og for å legge grunnlag for forebygging og holdningsskapende arbeid i barne- og ungdomsmiljøene.

4. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunn Karin Gjøl, Anne Helen Rui og Knut Storberget, fra Høyre, lederen Trond Helleland, Linda Cathrine Hofstad og Ingjerd Schou, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og

André Kvakkestad, fra Kristelig Folkeparti, Einar Holstad og Unni Hennem Lie, og fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, viser til det fremlagte forslaget fra representantene Ola D. Gløtvold og Eli Sollied Øveraas om lovmessig å forby erverv, besittelse og bruk av dopingmidler, og det fremlagte forslaget fra representantene Magnar Lund Bergo, May Hansen, Sigbjørn Molvik og Siri Hall Arnøy om tiltak for å begrense bruken av dopingmidler blant barn og unge. Komiteen viser også til Justis- og politidepartementets brev til komiteen av 2. november 2004 og 5. november 2004. Brevene følger vedlagt denne innstillingen.

Komiteen deler forslagsstillerne bekymring over den økte bruken av dopingmidler, særlig blant barn og unge. Komiteen vil fremme det viktige arbeidet idrettens organer har gjort for å bekjempe dopingbruk innen idretten. Mye tyder imidlertid på at dopingbruk er et økende problem også utenfor idretten. Komiteen anser dette for å være et samfunnsproblem som må møtes med ulike virkemidler. Holdningsskapende arbeid er etter komiteens oppfatning særlig viktig.

Komiteen viser til at arbeidet i skolehelsetjenesten og helsestasjoner for ungdom er svært viktig for å fange opp barn og ungdom som eksperimenterer med doping- og andre rusmidler. Etableringen av dopingtelefonen er også et viktig virkemiddel, der fagpersonale kan gi råd og veiledning til de som sliter med følgene av dopingbruk og svare på spørsmål om bruk av dopingmidler.

4.1 Dokument nr. 8:84 (2003-2004)

Komiteen viser til at det er satt ned en interdepartemental arbeidsgruppe, ledet av Kultur- og kirkedepartementet. Arbeidsgruppen skal vurdere den foreliggende forskning om effekten av dopingmidler for å vurdere om det finnes en sammenheng mellom dopingbruk og vold. Komiteen er kjent med at arbeidsgruppen vil legge frem resultatet av dette arbeidet ved årsskiftet, og ser frem til å få seg forelagt gruppens konklusjoner og anbefalinger.

Komiteen viser til det pågående arbeidet i departementet med en ny spesiell del i straffeloven. I forbindelse med dette arbeidet ber komiteen om at det spesielt vurderes om det bør innføres et forbud mot bruk av dopingmidler.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, er kjent med at en arbeidsgruppe nedsatt av Justisdepartementet, i januar 2004 avga en rapport om problemstillinger knyttet til en eventuell sammenheng mellom misbruk av anabole steroider/testosteron og risiko for økt aggresjon og voldelig atferd.

Flertallet har merket seg at det i rapporten konkluderes med at det ikke finnes dokumentert årsaksmessig sammenheng mellom bruk av moderate doser anabole steroider og aggressivitet. Denne rapporten har vært på høring, og flertallet er kjent med at depar-

tementet nå er i ferd med å gå igjennom de synspunkter som kom frem under høringen.

Flertallet mener et forbud mot bruk og besittelse av dopingmidler må vurderes opp mot andre virkemidler for å redusere bruken.

4.2 Dokument nr. 8:89 (2003-2004)

Forslagets punkt 1

Komiteen viser til merknadene til Dokument nr. 8:84 (2003-2004) og ønsker på denne bakgrunn ikke å støtte punkt 1 i forslaget.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti aksepterer konklusjonen i dokument nr. 8:84 (2003-2004), og opprettholder derfor ikke forslagens punkt 1.

Forslagets punkt 2

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til departementets vurdering i brev datert 2. november 2004, der det blir opplyst at Stiftelsen Antidoping Norge, innenfor sitt gjeldende mandat, har mulighet til å følge opp tiltak mot dopingbruk også utenfor den organiserte idretten.

Flertallet vil på denne bakgrunn ikke støtte punkt 2 i forslaget.

Forslagets punkt 3 og 4

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til brev fra departementet datert 5. november 2004 der det redegjøres for arbeidet til den interdepartementale arbeidsgruppen ledet av Kultur- og kirkedepartementet. Komiteen mener det er nødvendig å avvete arbeidsgruppens konklusjoner før man vurderer hvilke konkrete løsninger man skal gå inn på i det videre arbeidet for å begrense skadevirkningene og bruken av dopingmidler.

Flertallet vil på denne bakgrunn ikke støtte punkt 3 og 4 i forslaget.

På denne bakgrunn foreslår komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, at Dokument nr. 8:84 (2003-2004) og Dokument nr. 8:89 (2003-2004) vedlegges protokollen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til oppslag i media de siste dagene om rekordstore beslag av dopingmidler. Tilgangen til dopingmidler via f.eks. Internett, gjør det helt nødvendig å regulere dette området grundigere. Der tilgangen til slike midler tidligere hovedsakelig har vært gjennom idrettsmiljøer, ser man nå en økning i bruk av disse midlene utenfor organisert idrett. Norge har stått frem som et foregangsland i arbeidet mot doping i

idretten, og dette arbeidet må følges opp også i mer uorganiserte miljøer.

Dette medlem vil på denne bakgrunn opprettholde forslagen 2-4 i Dokument nr. 8:89 (2003-2004).

5. FAMILIE-, KULTUR- OG ADMINISTRASJONSKOMITEENS MERKNADER

Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen fikk oversendt forslag til innstilling fra justiskomiteen ved brev av 25. november 2004. Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, hadde ikke merknader til saken. Komiteens medlem fra Senterpartiet la frem følgende merknad:

"Komiteens medlem fra Senterpartiet slutter seg til mindretallsforslaget fra Sosialistisk Venstreparti."

6. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

- a. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en utvidelse av mandatet til Stiftelsen Antidoping Norge, slik at disse kan være ansvarlig for å følge opp dopingbruk, også utenfor den organiserte idretten. Forslaget må inneholde en helhetlig plan for finansiering som går utover tippemidler, bl.a. bør det bevilges midler over Arbeids- og sosialdepartementets budsjett, Helse- og omsorgsdepartementets budsjett og Barne- og familiedepartementets budsjett.
- b. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om opprettelse av en forskningsenhet under Stiftelsen Antidoping Norge, som skal arbeide med både fysiske, psykiske, samfunnsmessige og sosiale skadevirkninger av bruk av dopingmidler.
- c. Stortinget ber Regjeringen legge fram en handlingsplan for hvordan man best kan forebygge at barn og unge begynner å dope seg, og denne planen må inkludere arenaer som skolen, treningssentre, idrettslag og andre utsatte områder og grupper.

7. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentene og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:84 (2003-2004) - forslag fra stortingsrepresentantene Ola D. Gløtvold og Eli Sollied Øveraas om lovmessig å forby erverv, besittelse og bruk av dopingmidler og Dokument nr. 8:89 (2003-2004) - forslag fra stortingsrepresentantene Magnar Lund Bergo, May Hansen, Sigbjørn Molvik og Siri Hall Arnøy om tiltak for å begrense bruken av dopingmidler blant barn og unge - vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 1. desember 2004

Trond Helleland
leder

Linda Cathrine Hofstad
ordfører

Vedlegg 1

Brev fra Justis- og politidepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 2. november 2004

Dokument nr. 8:89 (2003-2004): - Forslag fra stortingsrepresentantene Magnar Lund Bergo, May Hansen, Sigbjørn Molvik og Siri Hall Arnøy om tiltak for å begrense bruken av dopingmidler blant barn og unge

Jeg viser til brev av 19. oktober d.å. om overnevnte.

1. Innledning

Jeg er enig i at det er all grunn til å ha oppmerksomheten rettet mot dopingmisbruk, - ikke bare innen den organiserte idretten, men også mot slikt misbruk i miljøer utenfor.

Idrettens organer selv har nedlagt et betydelig arbeid for å bekjempe bruk av dopingmidler innen idretten, noe jeg støtter fullt opp om. Jeg finner ikke grunn til å tvile på at idrettens organer selv klarer å håndtere brudd på dopingreglene innen idrettens rammer. Stiftelsen Antidoping Norge har en sentral plass i dette arbeidet.

Man har de senere år i tillegg erfart at dopingbruk også synes å være et økende problem i miljøer utenfor den organiserte idretten. Utfordringene knyttet til dopingmisbruk som samfunnsproblem må vi etter min oppfatning møte på bred front. Men vi må samtidig vurdere hvilke tiltak som kan være realistiske og være i samsvar med problemets størrelse og art.

Når det gjelder forslagene fra representantene Lund Bergo, Hansen, Molvik og Hall Arnøy, vil jeg kommentere dem enkeltvis.

2. Forslag om lovforbud mot besittelse og bruk av enkelte dopingmidler

Forslag 1: *"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag for Stortinget om lovforbud mot besittelse og bruk av enkelte dopingmidler, som for eksempel anabole steroider"*.

Forslag om kriminalisering av erverv, besittelse og bruk av dopingmidler har tidligere vært fremmet som et av tiltakene mot misbruk av slike midler. Spørsmålet om kriminalisering vurderes av Justisdepartementet.

I denne forbindelse vil jeg framheve at straff er samfunnets hardeste virkemiddel for å motvirke uønsket atferd. Etter min oppfatning må dette virkemiddelet derfor brukes med varsomhet. Som et grunnleggende prinsipp er jeg av den oppfatning at en handling bare bør gjøres straffbar dersom den fører til skade eller fare for skade på interesser som har et rettmessig krav på vern. Straff bør som hovedregel ikke brukes mot skade som noen gjør på seg selv. Disse grunnleggende prinsippene for straff er lagt til grunn i Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) Om lov om straff (straffeloven) som Regjeringen fremmet før sommeren. Et forbud må etter mitt syn eventuelt begrunnes med mulige samfunnsskadelige virkninger. Jeg vil i den forbindelse vise til at alvorlige dopingforbrytelser allerede er straffbare etter straffe-

loven § 162 b. Etter denne bestemmelsen vil den som *"ulovlig tilvirker, innfører, utfører, oppbevarer, sender eller overdrar stoff som etter regler fastsatt av Kongen er ansett som dopingmiddel, straffes for dopingforbrytelse med bøter eller med fengsel inntil 2 år."*

Et forslag om å kriminalisere erverv, besittelse og bruk av anabole steroider/testosteron har tidligere vært på høring høsten 2001. På bakgrunn av de ulike synspunkter som fremkom under høringen nedsatte jeg en arbeidsgruppe som skulle vurdere spørsmålet om en mulig sammenheng mellom bruk av viss dopingmidler og vold. Konklusjonene fra arbeidsgruppen er blant annet at det kan anses som vel dokumentert at anabole steroider i doser opp til lave dopingdoser innebærer liten eller ingen påvirkning av personens aggresjonsnivå. Gruppen så det også slik at det ikke er dokumentert årsaksmessig sammenheng mellom noe moderate doser anabole steroider og aggressivitet.

Arbeidsgruppens rapport ble sendt på egen høring våren 2004. Jeg vil gå gjennom de synspunkter som fremkom under høringen og vurdere om det vil være forsvarlig å benytte et såpass sterkt virkemiddel som straff i denne sammenheng og om det dermed er grunnlag for å fremme et lovforslag for Stortinget.

3. Forslag om utvidelse av mandatet til Stiftelsen Antidoping Norge

Forslag 2: *"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en utvidelse av mandatet til Stiftelsen Antidoping Norge, slik at disse kan være ansvarlig for å følge opp dopingbruk også utenfor den organiserte idretten. Forslaget må inneholde en helhetlig plan for finansiering som går utover tippemidler, blant annet bør det bevilges midler over [Arbeids-] og sosialdepartementets budsjett, Helse- og [omsorgs]departementets budsjett og Barne- og familiedepartementets budsjett."*

Når det gjelder forslaget om utvidelse av mandatet, viser jeg til at det innenfor gjeldende mandat for Stiftelsen Antidoping Norge i dag er mulighet til å følge opp tiltak mot dopingbruk også utenfor den organiserte idretten. Stiftelsens vedtekter åpner for at stiftelsen kan påta seg ansvar på områder utenfor idretten. Jeg viser her til § 2 g i mandatet som lyder:

"Stiftelsen kan bistå andre rettssubjekter enn NIF med å bekjempe doping. Denne del av virksomheten skal minst være selvfinansierende med unntak av enkelte nærmere avgrensede oppgaver med sikte på å støtte WADA og drive rådgivning og bistand til land som ikke har etablert kvalifiserte strukturer for antidopingarbeid."

Dagens vedtekter innebærer dessuten at spillemidler ikke skal brukes til virksomhet utenfor idretten her i landet. Dersom det skulle være aktuelt å foreta en utviding av mandat for Antidoping Norge på dette området, må derfor finansieringsgrunnlaget finnes utenfor spillemidlene.

Aktivitet utover den organiserte idretten må vurderes i forbindelse med de årlige budsjettprosessene og ses i sammenheng med bevilgninger til generelle forebyggende og helsefremmende tiltak, samt til tiltak og tjenester innen blant annet psykisk helse og rus. Det er viktig at innsats på dette området integreres i de ordinære tjenester.

På grunnlag av dette synes det etter min oppfatning nødvendig å foreta en utvidelse av mandatet.

4. Forslag om å opprette en forskningsenhet

Forslag 3: *"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om opprettelse av en forskningsenhet under Stiftelsen Antidoping Norge, som skal arbeide med både fysiske, psykiske, samfunnsmessige og sosiale skadevirkninger ved bruk av dopingmidler."*

Regjeringen har etter en gjennomgang av den gjennomførte handlingsplanen "Anti-dopingarbeid i Norge" høsten 2004 nedsatt en interdepartemental arbeidsgruppe, ledet av Kultur- og kirke departementet. Arbeidsgruppen har fått i mandat blant annet å vurdere behovet for forskning når det gjelder doping som samfunnsproblem. Gruppen skal som en av oppgavene se nærmere på forskningsområdet og utarbeide opplegg for hvordan forskningsinnsatsen bør koordineres. Etter min vurdering er det derfor for tidlig å konkludere nå med hvordan et forsknings- og kunnskapsbehov på området skal ivaretas. Arbeidsgruppen skal legge fram forslag angående behovet for fornyet forskningsinnsats, herunder en videre vurdering av forskning om en eventuell sammenheng mellom dopingbruk og vold, ved kommende årsskifte. Når arbeidsgruppen har fullført arbeidet, vil det være naturlig å gå nærmere inn på konkrete løsninger.

Når det imidlertid gjelder forslaget om å opprette en egen forskningsenhet under Antidoping Norge, vil jeg allerede nå peke på at det er grunn til å anta at en slik ordning vil gå ut over den kompetansen stiftelsen i dag besitter. En eventuell etablering må etter min oppfatning i så fall også ses i sammenheng med virksomheten man allerede har i etablerte forskningsmiljøer på området. På denne bakgrunn synes jeg ikke det er en hensiktsmessig ordning at det etableres en egen forskningsenhet under Antidoping Norge.

5. Forslag om å legge fram en handlingsplan om forebygging av doping blant barn og unge

Forslag 4: *"Stortinget ber Regjeringen legge fram en handlingsplan for hvordan man best kan forebygge at barn og unge begynner å dope seg, og denne planen må inkludere arenaer som skolen, treningsentre, idrettslag og andre utsatte områder og grupper."*

Jeg viser også her vises til arbeidet som den tverrdepartementale arbeidsgruppen skal gjøre. Gruppen har også fått i oppgave å komme med forslag til aktuelle tiltak når det gjelder videre bekjempelse av doping som samfunnsproblem, herunder forslag til forebyggende tiltak. Gruppen vil legge fram sine forslag i løpet av 1. halvår 2005.

Jeg vil imidlertid her peke på at det allerede gjøres mye for å forebygge misbruk av dopingmidler, samt å begrense skader i tilknytning til et slikt misbruk. I denne forbindelsen nevner jeg at politiet i forbindelse med sin generelle narkotikainnsats også beslaglegger dopingmidler. I 2003 ble det gjort 608 beslag av dopingmidler.

Videre vil primærhelsetjenesten, sosialtjenesten og spesialisthelsetjenesten innenfor sin virksomhet ha et ansvar for å iverksette relevante tiltak når det gjelder helsefremmende tiltak for utsatte grupper og iverksette nødvendige behandlingstiltak over personer som måtte få skader som følge av bruk av dopingmidler. Jeg kan blant annet vise til at helsestasjon- og skolehelsetjenesten skal styrkes med 800 nye stillinger i løpet av planperioden for Opptappingsplanen for psykisk helse, jf. St.prp. nr. 63 (1997-1998). Styrking av helsestasjoner for ungdom og skolehelsetjenesten er viktig blant annet for at disse skal bli bedre i stand til å fange opp problemer så tidlig som mulig og henvise videre der det er behov for oppfølging. Jeg kan også opplyse om at tilskuddet til driften av dopingtelefonen er foreslått videreført i Helse- og omsorgsdepartementets budsjett for 2005.

Arbeidsgruppens forslag til tiltak vil bli vurdert i forbindelse med Regjeringens innsats videre for å styrke arbeidet mot dopingmisbruk. Jeg finner det derfor inn- til videre mest hensiktsmessig å avvente gruppens samlede forslag.

Vedlegg 2

Brev fra Justis- og politidepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 5. november 2004

Dokument nr. 8:84 (2003-2004): - Forslag fra stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold og Eli Sollied Øveraas om lovmessig å forby erverv, besittelse og bruk av dopingmidler

Jeg viser til brev fra justiskomiteen 19. oktober 2004 om et privat lovforslag fra stortingsrepresentantene Ola D. Gløtvold og Eli Sollied Øveraas om kriminalisering av erverv, besittelse og bruk av dopingmidler gjennom en utvidelse av straffeloven § 162 b.

Justisdepartementet la i høringsbrev 10. oktober 2001 fram et forslag om å kriminalisere erverv, besittelse og bruk av anabole steroider/testosteron (AAS). Høringen avdekket at det hersket uenighet om det er noen sammenheng mellom misbruk av anabole steroider/testosteron (AAS) og risiko for økt aggresjon og voldelig atferd. Til oppfølging av dette spørsmålet oppnevnte jeg derfor en arbeidsgruppe, for å innhente faglige vurderinger som kunne opplyse spørsmålet best mulig. Arbeidsgruppen besto av den daværende formannen i Rettsmedisinsk kommisjon, professor Bjørnar Olaisen (leder), professor Egil Haug, Hormonlaboratoriet ved Aker universitetssykehus, og professor Jørg Mørland, Div. for rettsstoks. og rusmiddelforskning ved Folkehelseinstituttet. Seniorforsker Kurt I. Myhre, Senter for medisinsk metodevurdering, var sekretær for gruppen.

Arbeidsgruppen fikk i mandat å innhente de viktigste forskningsresultatene som berører spørsmålet om en eventuell sammenheng mellom misbruk av anabole steroider/testosteron (AAS) og økt risiko for aggresjon og voldelig atferd hos misbrukeren, og å gi en samlet bedømmelse av hva forskningen på området tillater av slutninger av om og eventuelt i hvilken grad det foreligger en slik sammenheng.

Arbeidsgruppen utførte en omfattende evaluering av den viktigste forskningslitteraturen på området. Rapporten ble avgitt til departementet 8. januar 2004 (se vedlegg). Gruppens medlemmer var enige om følgende konklusjoner:

- Det kan anses som vel dokumentert at anabole steroider i doser opp til lave dopingdoser innebærer liten eller ingen påvirkning av personens aggresjonsnivå.
- Det er ikke dokumentert at det er årsaksmessig sammenheng mellom noe moderate doser anabole steroider og aggressivitet.
- Det er ikke gjort forsøk med bruk av flere ulike anabole steroider samtidig, og heller ikke med gjentatte, langvarige kurer. De dosene man har benyttet eksperimentelt, er ikke i nærheten av de høyeste som rapporteres benyttet i dopingsammenheng. Man har derfor ikke eksperimentelt basert kunnskap om hvilke effekter slike doser har.

- Den samlede informasjonen fra de kontrollerte kliniske forsøkene der det er benyttet de høyeste dosene, gir indikasjon på at bruk av anabole steroider i store doser hos noen, kanskje spesielt disponerte individer, kan utløse psykiske tilstander som er betegnet som mani/hypomani, dvs. tilstander som også kan innebære økt aggressivitet.

I befolkningsundersøkelser er det en assosiasjon mellom bruk av anabole steroider og aggressiv atferd og voldsutøvelse (både som forøver og som offer). Om og i hvilken grad denne assosiasjonen avspeiler en årsaksmessig sammenheng, er ikke klarlagt. Det er godt vitenskapelig belegg for at også andre faktorer enn bruken av anabole steroider kan bidra. De miljøer som bruker anabole steroider, er også gjerne preget av bruk av legale og illegale rusmidler, av annen risikoadferd og av andre terskler for voldelig atferd enn det som gjelder mer generelt i befolkningen.

Rapporten fra arbeidsgruppen ble sendt på høring 12. februar 2004. Høringsinstansene var også denne gangen delt i synet på spørsmålet om kriminalisering, men flere instanser hadde skiftet standpunkt og gikk imot kriminalisering - dette gjaldt bl.a. Den Norske Advokatforening.

Kriminalisering av visse dopingmidler reiser etter mitt syn prinsipielle spørsmål om bruk av straff. Hvilke prinsipper som bør legges til grunn for spørsmål om kriminalisering er behandlet i Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) Om lov om straff (straffeloven) som ble fremmet for Stortinget rett før sommeren, se særlig kapittel 7 om prinsipper for kriminalisering. I proposisjonen tas det til orde for at det såkalte skadefølgeprinsippet bør være et utgangspunkt og grunnvilkår for kriminalisering: Atferd bør bare gjøres straffbar dersom den fører til skade eller fare for skade på interesser som bør vernes av samfunnet. Dette innebærer blant annet at straff som hovedregel ikke bør brukes på handlinger som utelukkende eller i det alt vesentlige er skadelige for gjerningspersonen selv.

På bakgrunn av høringsinstansens merknader til rapporten som ble sendt på høring våren 2004, vil jeg vurdere om det er grunnlag for å fremme et lovforslag om kriminalisering av bruk, erverv og besittelse av dopingmidler.

Jeg legger til at straffeloven § 162 b uansett ikke vil være noen hensiktsmessig plassering av et nytt straffebud, fordi strafferammen bør være så lav at det dreier seg om en forseelse. Ettersom det dreier seg om en form for misbruk av legemidler, kan mye tale for å plassere bestemmelsen i legemiddellovgivningen slik det ble foreslått i 2001.

